

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА КРАЇН ЄВРОПИ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ЦЕНТР НОРМОТВОРЧОСТІ ПРИ ЮРИДИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

МАТЕРІАЛИ
*МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ*

**«ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ
В УМОВАХ ДЕРЖАВНИХ
РЕФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ СЬОГОДЕННЯ»**

(м. Ужгород, 26-27 жовтня 2012 р.)

м. Ужгород

УДК 342.1 (063)
ББК 67.404я431

ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ В УМОВАХ ДЕРЖАВНИХ РЕФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ СЬОГОДЕННЯ: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Ужгород, 26-27 жовтня 2012 р. – Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2012. – 260 с.

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на Міжнародну науково-практичну конференцію «Правова система України в умовах державних реформаційних процесів сьогодення», яка відбулася на базі юридичного факультету Ужгородського національного університету 26-27 жовтня 2012 р.

Редакційна колегія: Бисага Ю.М., д.ю.н., професор (головний редактор); Белов Д.М., к.ю.н., доцент; Булеца С.Б., к.ю.н., доцент; Гомонай В.В., к.ю.н., доцент; Греца Я.В., к.ю.н., доцент; Лазур Я.В., д.ю.н., професор; Митровка Я.В., к.ю.н., доцент; Палінчак М.М., к.і.н., доцент; Рогач О.Я., д.ю.н., професор; Семерак О.С., к.ю.н., професор, Сідак М.В., д.ю.н., професор; Фазикош В.Г., к.ю.н., професор; Ярема В.І., д.е.н., професор.

УДК 342.1 (063)
ББК 67.404я431

© Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет», 2012

© Інститут держави і права країн Європи
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2012

© Центр нормотворчості при юридичному факультеті
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2012

**НАПРЯМ 5. ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ 137**

РЕФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ДОСТРОКОВИХ ПЕНСІЙ
Горбатенко Олена Віталіївна 137
КОНСТИТУЦІЙНІ ГАРАНТІЇ ТРУДОВИХ ПРАВ ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ
ГРОМАЛЯНСТВА В УКРАЇНІ
Спіцина Ганна Олександрівна 139

**НАПРЯМ 6. ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО; АГРАРНЕ ПРАВО;
ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО; ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО 141**

LAND FOR SHALE GAS DEVELOPMENT
Zhdenko Olena Yurivivna 141
ЗЕМЛЯ ЯК ОБ'ЄКТ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНО-ПРАВОВИХ
ВІЛНОСІНАХ
Ковальчук Максим Олександрович 142
ЮРИДИЧЕСКАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА НАРУШЕНИЕ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО
ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА США
Лаврушина Владлена Руслановна 143
ОБ'ЄКТИ ОЗЕЛЕНЕННЯ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ У СИСТЕМІ ОБ'ЄКТИВ ЕКОЛОГІЧНОГО
ПРАВА
Нечаєва Анастасія Сергіївна 145
ПРАВОМОЧНОСТІ ВЛАСНИКА ОБ'ЄКТИВ ТВАРИННОГО СВІТУ
Нечипорук Кірілл Олександрович 147
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГМО В ПРОЦЕСІ РЕФОРМАЦІЇ
Підлубна Лар'я Сергіївна 149
ШОЛО ПРІОРИТЕТНОСТІ ЗЕМЕЛЬ ГРОМАДСЬКОЇ ЗАБУЛОВИ
Федчишин Дмитро Володимирович 150

**НАПРЯМ 7. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС;
ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО 153**

ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИЙ СПІР: ПИТАННЯ ДЕФІНІЦІЇ
Богдан Богдана Володимирівна 153
ФІКСАЦІЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ЮРИДИЧНИХ ФАКТІВ У СУДОВОМУ РІШЕННІ
АДМІНІСТРАТИВНОГО СУЛУ
Горлеєв Віталій Володимирович 154
ЗНАЧЕННЯ ПРИНЦИПІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА В УХВАЛЕННІ
СУЛОВИХ РІШЕНЬ
Гралолий Володимир Богданович 156
ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В
КРАЇНАХ ЄВРОПИ
Грепа Світлана Михайлівна 158
ВИЛИ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ
Грепа Ярослав Васильович 160
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ НАЛАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ
ДЕРЖАВНОЮ СЛУЖБОЮ ГЕОЛОГІЇ ТА НАЛР УКРАЇНИ
Грипан Ольга Анатоліївна 161
ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЛІСОВИХ ВІЛНОСІН
Гулак Олена Василівна 163
ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДТВЕРДЖЕННЯ
ВІЛПОВІДНОСТІ ВИНОРІБНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ
Лулов Степан Васильович 165
ЛО ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ КОНКУРЕНЦІЇ У СФЕРІ ІНТЕРНЕТ-
ПІДПРИЄМНИТВА
Льницький Михайло Петрович 167
ПІЛІНА СПІВПРАЦЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ І ЄС В ПИТАННІ
ГАРМОНІЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОГО ЗАКОНОДАВСТВА З ЄВРОПЕЙСЬКИМ –
ГОЛОВНА УМОВА УДОСКОНАЛЕННЯ ГАЛУЗІ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВОВОГО
ЗАХИСТУ НАВКОЛИПНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА
Казанчук Ірина Дмитрівна 169
ІНФОРМУВАННЯ В МИТНІЙ СФЕРІ
Калась Алла Вікторівна 171

що особливо важливо для мінімізації податків при зовнішньоекономічних операціях, а також часток та складу засновників. Податкове планування на етапі ліквідації підприємства має за мету мінімізувати податкові платежі під час розподілу активів між засновниками та кредиторами підприємства, що його ліквідують.

Залежно від використання суб'єктами податкового планування можливих інструментів, воно поділяється на пасивне та активне. В основі пасивного податкового планування лежить альтернативна оптимізація. Така оптимізація можлива тоді, коли в податковому законодавстві є дві чи більше альтернативних норми, а доцільність використання кожної з них вирішує фахівець підприємства чи фізична особа – платник податку. Прикладом пасивного податкового планування може бути вирішення питання щодо доцільності переходу на спрощену систему оподаткування суб'єкта малого підприємництва. До активного податкового планування відносять специфічні методи планування діяльності підприємства з використанням спеціально розроблених оптимізаційних схем.

За інструментами, що їх використовують у податковому плануванні, воно може базуватися на використанні податкових пільг – повне чи часткове звільнення суб'єктів підприємництва від сплати певних податків, пов'язане з певною діяльністю або виробництвом певної продукції, на використанні податкових схем – окремих питань підприємницької діяльності, не урегульованих податковим законодавством, а також на використанні спеціально розроблених схем оптимізації податкових платежів, що звичайно є основним інструментом податкового планування. Податкове планування може базуватися і на прямих порушеннях податкового законодавства, але тоді воно перестає відповідати основним принципам, які лежать в його основі.

За характером управлінських рішень податкове планування поділяють на: поточне податкове планування – заходи щоденного моніторингу зміни законодавчої бази, контроль правильності обчислення і переказування податкових зобов'язань, дослідження причин різних змін середньостатистичних показників підприємства, а також заходи з поточної оптимізації оподаткування, складання типових схем господарських операцій та реалізації угод; стратегічне податкове планування (варіаційно-податковий аналіз) – складання прогнозів податкових зобов'язань підприємства, а також схем реалізації заходів щодо зниження податкового навантаження на підприємство [3, С.79-82].

Довгострокове (стратегічне) податкове планування – це використання платниками податків таких прийомів і засобів, які зменшують його податкові зобов'язання на протязі тривалого часу або в процесі всієї діяльності платника податку. Елементами такого планування є вибір найбільш вигідного з точки оподаткування місцезнаходження підприємства, організаційно-правової форми тощо.

Під поточним податковим плануванням слід розуміти сукупність методів, що дозволяють платнику податків зменшувати податкове навантаження на протязі обмеженого періоду часу або в кожній конкретній господарській ситуації [2, 49]. При цьому, елементи поточного податкового планування носять не тільки ініціативний, але й імперативний (обов'язковий) характер. До числа останніх можна, наприклад, віднести затвердження платником облікової політики, вибір варіанту податкового обліку тощо [4, С.122].

Наведені вище види податкового планування не є вичерпними, разом з тим, завдання платника податку полягає у тому, щоб вибрати для себе найбільш оптимальні. Без цього неможливо визначити необхідні інструменти і засоби податкового планування, а в підсумку – досягти поставленої мети щодо зменшення податкового тиску та оптимізації процесів обліку та сплати обов'язкових платежів.

Список використаних джерел:

1. Философский словарь /под. ред. И.Т. Фролова. М.: Политическая литература. – 1986. – с.648.
2. Гусева Т.А. Налоговое планирование: концепция правового регулирования. – Орел: Орел ГТУ, 2007. – 326 с.
3. Єлісеєв А.В. Податкове планування на підприємстві: Дис. канд. екон. наук. - Львів. – 2003. –204 с.
4. Рюмин С.М. Налоговое планирование: общие принципы и проблемы // Налоговый вестник. – 2005. – 165с.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ДЕРЖАВНОЮ СЛУЖБОЮ ГЕОЛОГІЇ ТА НАДР УКРАЇНИ

Грицан Ольга Анатоліївна

*к.ю.н., доцент кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника*

Вагомим кроком на шляху реформування державного екологічного управління стала оптимізація системи центральних органів виконавчої влади, запроваджена Указом Президента України від 9 грудня 2010 року. Зазначеним документом у якості самостійного центрального

органу виконавчої влади було створено Державну службу геології на надр України (далі – Держгеонадра України). Функції цього державного органу, не зважаючи на його ключову роль в державному управлінні фондом надр, залишаються малодослідженими та потребують наукового аналізу.

Держгеонадра України – це орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра екології та природних ресурсів України. Основним завданням органу, відповідно до Положення про Державну службу геології та надр України [1], є внесення пропозицій щодо формування державної політики у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, а також її реалізація.

Виходячи з положень ч.2 ст.17 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» центральний орган виконавчої влади утворюється як служба у тому випадку, коли більшість його функцій полягають у наданні адміністративних послуг фізичним і юридичним особам. Водночас це не виключає можливості здійснення службою повноважень щодо управлінних об'єктами державної власності, що належать до сфери її управління, контролю-наглядових функцій за дотриманням державними органами, органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами, юридичними та фізичними особами актів законодавства, а також інших завдань.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про адміністративні послуги» адміністративна послуга – це результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону.

У науковій літературі адміністративну послугу частіше визначають як вид діяльності органів публічної влади. Зокрема, К. Ніколаєнко розглядає управлінські (адміністративні) послуги як передбачену законом діяльність адміністративних органів (органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування), пов'язану з реалізацією їх владних повноважень, здійснювану за ініціативою фізичних та юридичних осіб і спрямовану на реалізацію їх прав, свобод і законних інтересів, а саме: видачу дозволів, акредитацію, атестацію, сертифікацію, реєстрацію з веденням реєстрів, легалізацію суб'єктів, легалізацію актів, нострифікацію, верифікацію, соціальні управлінські послуги [2, с. 247]. На думку окремих представників теорії державного управління адміністративна послуга – це спрямована на забезпечення (юридичне оформлення) умов для реалізації суб'єктивних прав фізичної або юридичної особи публічно-службова діяльність адміністративного органу, яка здійснюється за заявою цієї особи [3, с. 382].

Адміністративні послуги, які надає Держгеонадра України, виходячи з Положення про Державну службу геології та надр України, можна умовно поділити на дві групи: послуги, пов'язані із наданням надр у користування та послуги щодо ліцензування певних видів господарської діяльності, пов'язаних із надрокористуванням.

До першої групи належать адміністративні послуги щодо: 1) надання у встановленому порядку (за результатами аукціону чи без його проведення) спеціальних дозволів на визначені законодавством види користування надрами; 2) переоформлення, продовження терміну дії, видача дублікатів та внесення змін до спеціальних дозволів на користування надрами. Доцільно зазначити, що друга підгрупа послуг не передбачена у Переліку платних адміністративних послуг, які надаються Держгеонадра України [4]. Таким чином, правові підстави для справляння плати за їх надання на сьогодні відсутні.

Другу групу адміністративних послуг становлять видача та переоформлення ліцензій на видобування дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення, напівдорогоцінного каміння, а також видача копій та дублікатів таких ліцензій.

Не можна розглядати у якості адміністративних послуг задоволення Держгеонадрами України запитів на геологічну інформацію, надання роз'яснень та відповідей на скарги. Хоча така діяльність здійснюється у результаті звернень громадян та юридичних осіб, вона не спрямована на набуття, зміну чи припинення ними прав або обов'язків.

Варто зауважити, що надання адміністративних послуг Держгеонадрами супроводжується низкою невирішених проблем. У першу чергу це стосується недостатнього висвітлення відповідної інформації на офіційному веб-сайті Держгеонадр України. Так, відповідно до ч.2 ст.6 Закону України «Про адміністративні послуги» суб'єкти надання адміністративних послуг зобов'язані забезпечити створення та функціонування веб-сайтів, на яких розміщується інформація про порядок надання відповідних адміністративних послуг, режим доступу до приміщення, в якому здійснюється прийом суб'єктів звернень, наявність сполучення громадського транспорту тощо. Така законодавча вимога не є новою для українського законодавства, оскільки передбачена також Постановою Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо упорядкування адміністративних послуг» від 17 липня 2009 року № 737.

Крім цього, ст. 8 Закону встановлює вимогу щодо затвердження суб'єктом інформаційної та технологічної картки щодо кожної адміністративної послуги, яку він надає. Інформаційна картка з відомостями про перелік документів, необхідних для одержання адміністративної послуги, порядок та спосіб їх подання, строк надання адміністративної послуги, її платність або безоплатність тощо, також повинна бути розміщена на офіційному сайті суб'єкта надання такої послуги. На сьогодні веб-сайт Держгеонадр України такої інформації не містить.

Схожі зауваження можна висловити до інформації про адміністративні послуги Держгеонадр України, розміщеної в електронному Реєстрі державних та адміністративних послуг [5]. На сторінці вказується, що Держгеонадра України: видає ліцензію на видобуток дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення, напівдорогоцінного каміння; видає спеціальний дозвіл на користування надрами; видає спеціальний дозвіл на право користування ділянками надр. При цьому не називаються такі адміністративні послуги як переоформлення, продовження терміну дії, видача дублікатів та внесення змін до спеціальних дозволів на користування надрами, переоформлення ліцензій на видобування дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення, напівдорогоцінного каміння, видача копій та дублікатів таких ліцензій. Також не зрозумілою залишається відмінність між послугами щодо видачі «спеціального дозволу на користування надрами» та «спеціального дозволу на користування ділянками надр». Чинним законодавством про надра зазначені терміни звичай вживаються як синоніми. Проте згідно з інформацією, поданою на сайті Реєстру державних та адміністративних послуг, послуга щодо видачі спеціального дозволу на користування надрами надається безкоштовно, а на користування ділянкою надр – оплатно.

Окремою проблемою у сфері надання адміністративних послуг Держгеонадрами України є відсутність затвердженого стандарту таких послуг. Стандарт адміністративної послуги - це акт, який видається суб'єктом відповідно до нормативно-правових актів, що визначають порядок надання адміністративної послуги, та містить інформацію про адміністративну послугу і процедуру її надання, зокрема умови та відповідальних осіб. У Законі України «Про адміністративні послуги» передбачено не обов'язок, а лише право владного суб'єкта видавати організаційно-розпорядчі акти про встановлення власних вимог щодо якості надання адміністративних послуг. Проте очевидно, що відсутність стандарту адміністративної послуги негативно впливає на її якість.

Видається, що виправлення зазначених недоліків дасть змогу покращити рівень надання адміністративних послуг Держгеонадрами України, та матиме позитивний вплив на стан надрокористування в Україні в цілому.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Положення про Державну службу геології та надр України: Указ Президента України від 6 квітня 2011 року // Урядовий кур'єр від 21.04.2011 р., № 73.
2. Ніколаєнко К.В. Види адміністративних послуг в Україні / К.В. Ніколаєнко // Держава і право: зб. наукових праць. Вип.38. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2007. – С. 319-325.
3. Державне управління: курс лекцій / В.Д. Бакуменко, Д.І. Дзвінчук, О.С. Поважний. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2011. – 536 с.
4. Про затвердження Переліків платних адміністративних послуг, які надаються Міністерством екології та природних ресурсів і Державною службою геології та надр: Постанова Кабінету міністрів України від 1 червня 2011 року // Урядовий кур'єр від 15. 07. 2011 р., № 127.
5. Реєстр державних та адміністративних послуг [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://reestr.center.gov.ua/Content/Local Governments/ lg.php?lg=17>

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЛІСОВИХ ВІДНОСИН

Гулак Олена Василівна

*к.ю.н., доцент кафедри адміністративного та фінансового права
Національного університету біоресурсів і природокористування України*

У статті 13 Конституції України проголошено, що ліс, як і інші природні ресурси України (земля, води, надра), є національним надбанням, яке є об'єктом права власності українського народу. На сьогодні загальна площа земель лісового фонду України становить 10,8 млн га, з яких лісовою рослинністю вкрито 9,5 млн га, тобто 15,7 % території нашої країни [3].

Деревина є сировиною для виробництва пиломатеріалів, паперу, меблів, будівельних конструкцій тощо. Разом з тим, ліс є й джерелом різноманітної недеревинної продукції: живиці, різних смол, ефірних масел, технічної та лікарської сировини, грибів, ягід, горіхів тощо. Крім того, ліс - це середовище перебування диких птахів і тварин. І саме завдяки корисним властивостям лісу вдається запобігати забрудненню навколишнього природного середовища тощо (стаття 6 Лісового кодексу України) [1, с. 3].

Оскільки ліси мають різне економічне та соціальне призначення, то різновекторною є і сфера їх організаційно-правового регулювання. Водночас, на думку В.П. Печулюка [1, с. 3], на сьогодні правове регулювання у сфері лісового господарства України не можна назвати оптимальним і таким, що відповідає міжнародним стандартам. Таким чином, вимушені визнати недостатньо ефективну роль держави та державного регулювання у сфері лісових